

Урок-прес-конференція на тему:

«Голодомор 1932-33рр.

Злочин проти українського народу.»

Про це і згадувати страшно,
А, як було це пережить

Мета уроку:

- систематизувати та узагальнити знання учнів про історичну ситуацію, що склалася в Україні на початку 30-х років, умови й організацію проведення суцільної колективізації її основні напрямки;
- визначити основні способи здійснення колективізації, наслідки колективізації;
- закріпити вміння працювати з різними джерелами інформації, зокрема аналізувати та оцінювати історичні факти, події, документи, скласти тезовий конспект, робити висновки та узагальнення, аргументовано відстоювати свої погляди;
- виховувати почуття патріотизму, критичне ставлення до історичного минулого, активну громадську позицію, повагу та турботу до людей, які пережили страхіття голодомору, почуття стурбованості долею невинних людей.

Тип уроку:

- узагальнення та систематизація знань.

Вид заняття:

- урок-прес-конференція.

Навчально-методичне забезпечення.

- Великий голод в Україні 1932-1933 років: у IV т. Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / Виконавчий директор Комісії Джеймс Мейс. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія» 2008. – 782с.
- Голодомор 1932-1933 на Черкащині Книга пам'яті в документах та спогадах. – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю., 2007. – 484с.
- Голодомор 1932-1933 років на Уманщині: очима свідків, мовою документів. Умань 2008
- Голодомор. Геноцид українського народу 1932-1933 Київ «Видавництво імені Олени Теліги» 2008

- Національна книга пам'яті жертв голодомору 1932-1933 років в Україні. Черкаська область. Частина II – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю., 2008. – 1200с.
- Турченко Ф.Г. Новітня історія України. Частина перша, 1914-1939: Підруч. для 10-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – Вид. 3-тє, виправл. та допов. – К.: Генеза, 2002. – 352 с. : іл..
- Український голокост 1932-33: свідчення тих, хто вижив: УЗ т./ За ред. Ю.Мицика. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2003

Методичні зауваги.

Проведенню уроку-прес-конференції передуює підготовчий етап, який передбачає:

- вчитель за два, три тижні повідомляє тему і форму проведення уроку;
- розподіляє серед учнів ролі (ведучий прес-секретар, учасники, журналісти, правозахисники, вчені-історики)
- ознайомлює з правилами проведення прес-конференції;
- визначає регламент та розробляє критерії оцінювання роботи учнів.

Правила уроку-гри «Прес-конференція».

- Учні обирають у відповідності до своїх уподобань і знань роль та опрацьовують додаткову літературу.
- Готують творчі завдання: малюнки, вірші, презентації.
- Розробляється регламент виступаючих. (Тривалість виступу не повинна перевищувати 5 хвилин. Виступи повинні бути короткими, послідовними, аргументованими і фактично підтвердженими, виражати власну думку на поставлену проблему.)
- Відповіді на запитання журналістів мають бути чіткими з дотриманням до культури мовлення.
- На постановку запитання – 2 хвилини.
- Перед уроком вчитель ознайомлює учнів з пам'яткою учасника уроку-гри «Прес-конференція».

Хід уроку

Вступ

Вони навчили нас шанувати хліб, як святиню. Навіть маленька крихта здатна врятувати життя. Цієї крихти не вистачило мільйонам українцям замордованих голодом. Голодомор став помстою за нашу свободу.

Голодомор 1932-33 років – пам'ятаємо!

Голодомор – чорна сторінка в історії нашого народу. Пам'ять про неї повинна бути збережена, бо це не просто злочин, це геноцид.

Геноцидом називають свідоме, навмисне, цілеспрямоване винищення людей цілого народу. Саме це і відбулося в 1932-33 рр. Саме російсько-комуністична влада нищила українців.

Прес-секретар конференції

Сьогодні темою нашої прес-конференції є «Голодомор 1932-33рр.. Злочин проти українського народу». Ми розглянемо з вами такі питання:

1. Передумови Голодомору:
 - суцільна колективізація;
 - знищення заможного селянства.
2. Початок Голодомору:
 - опір селян;
 - початок репресій;
 - терор голодом.
3. Наслідки трагедії:
 - демографічні втрати;
 - геноцид.

На конференції присутні вчені-історики, представник зарубіжних ЗМІ, юристи, поети, архіваріус, публіцист, незалежні експерти та гості.

Слово надається вчителю історії.

Вчитель

На долю українського народу випало багато страждань. Іноді запитуємо себе - чому?. Адже ми миролюбна, щедра, хлібосольна нація, яка так відчайдушно виборює свою свободу і право мати гідне життя.

Одна з найтрагічніших сторінок минулого українського народу, це історія Голодомору 1932-33рр.. Ця подія змушує нас замислитися над споконвічними цінностями: хліб, віра, надія, любов.

Втрата цих цінностей спустошує і знищує народ. Голодомор знищує людину не лише фізично, він спалює її душу. Більшовицький режим вирішив голодом поставити український народ на коліна, щоб побудувати квітуче життя.

Учениця читає віри.

В канаві там лежав хлопчина:

Ніяк не більше семи літ

Йому б ще круглими очима
Дивитись радісно на світ.
Та я тоді з ним не балакав,
Очей він теж не відкривав.
Лежав, зігнувшись, тихо плакав
І „хочу їсти” ще стогнав.
Він там і вмер. Маленький хлопчик,
Що мав не більше семи літ,
Що навіть думати не міг ще:
Чому ж такий жорстокий світ?
Чому померло в тридцять третім
Тоді ще тисяча в селі?
Чому немає й не шукає
Ніхто вже правди на землі?
Минають роки, а в уяві
І досі постать та ж моя
Стоїть на вигоні в канаві
І... „хочу їсти” чую я.
А ви, кати мого народу,
І досі славите себе,
Що принесли до нас свободу,
А не свавілля еМГеБе
Радійте ж, тупо-величаві,
Бо хто тепер питає в вас,
Чому на вигоні в канаві
Помер маленький хлопчик в нас.

Прес-секретар

Розглянемо перше питання конференції:

- передумови Голодомору:
 - суцільна колективізація;
 - знищення заможного селянства.

Слово надається вченому-історичу.

Вчений-історик

У грудні 1927 року XV з'їзд ВКП(б) звернув увагу на розвиток колективізації на селі. Приводом для цього стала хлібозаготівельна криза.

Урожай 1927 року був невисоким, і ціни на хліб установлені державою, не задовольняли селян. Вони відмовилися здавати зерно на заготівельні пункти за низькими цінами.

У січні 1928 року Й.Сталін виїхав до Сибіру, де виступив перед місцевим партійно-радянським активом. Генсек звинувачував заможні верстви селянства в саботажі хлібозаготівель і закликав працівників правоохоронних органів застосувати до заможних селян статтю Кримінального кодексу РСФРР про спекуляцію. Фактично це був крок до згортання непу на селі. По суті, у вимогах Сталіна йшлося про повернення до політики продовольчої розкладки доби воєнного комунізму був викликаний стихійними лихами, не мав природного походження.

Незалежний експерт

У ході колективізації постало питання про долю заможних селян. Офіційна ідеологія зображувала їх, як куркулів, лютих ворогів радянської влади, жорстоких експлуататорів. Сталінська колективізація на селі передбачала не тільки об'єднання селян у колгоспи, а й ліквідацію цілого класу хазяйновитих заможних господарів, яких комуністи називали куркулями. Сталін особисто проголосив політику «ліквідації куркульства, як класу».

Вчитель

Яка була мета боротьби радянської держави з куркулями? (У вас на столі лежить перелік методів. Виберіть з них, які ви вважаєте за потрібне):

- передача державі (тобто колгоспам, комунам, артілям) най рентабельніших селянських господарств;
- вилучення значних запасів с/г продукції, які зберігають куркульські господарства;
- ліквідація найзаможнішого прошарку селян, який комуністи завжди ненавиділи і вважали найбільшою загрозою для пролетарської диктатури;
- права користування землею;
- застосовувати працю найманих працівників;
- мати приватну власність.

Учні вибирають правильну відповідь, зачитують.

Вчитель

Який ми можемо зробити підсумок по нашому першому питанню?

Учень

Одною із форм боротьби з заможним селянством, було розкуркулення, тобто економічне пограбування селян, порушення їхніх політичних і соціальних прав, репресії.

Учень

Проведена більшовиками суцільна колективізація призвела до трагічних наслідків. Створені колгоспи стали зручною формою викачування ресурсів в селах до державного бюджету. Селяни були позбавлені землі, перестали бути господарями і стали залежні повністю від держави. Ставали державними радянськими кріпаками.

Дослідник

Хлібозаготівельна криза 1928 року стала поштовхом до суцільної колективізації. Радянське керівництво знову повернулося до практики примусової заготівки с/г продукції. Вона проходила шляхом обшуків, штрафів, розпродажу майна неплатників податків і боржників, депортацією непокірних у віддалені регіони країни.

Юрист

Так на Дніпропетровщині під час хлібозаготівель 1928 року було віддано під суд 1200 громадян, понад 3000 сімей виселено. Впродовж 1928 року було заарештовано 33 тисячі куркулів.

За роки колективізації були позбавлені власності 200 тисяч селянських господарств. Разом із членами сімей це склало приблизно 1,5 млн. чоловік. Переважна більшість із них була вислана на Крайню Північ і до Сибіру, де багато загинуло.

До середини 1930 року колективізація в Україні успішно завершилася. В майже 28 тисяч українських колгоспів було зосереджено 93% селянських господарств, яким належало 98% посівних площ. Колгоспи повністю контролювалися державою.

Вчитель

Отже форсована колективізація, про яку ми говорили, супроводжувалася насильством, ліквідацією куркульства, як класу, та знищення повноправного господаря села. Відео Суцільна колективізація(1)

Прес-секретар

Переходимо до обговорювання наступного питання:

- початок Голодомору:
 - опір селян;

- початок репресій;
- терор голодом.

Журналіст

Невже селяни не чинили опір диктаторській політиці влади? Яка була реакція влади на їх дії?

Прес-секретар

Слово для доповіді надається вченому-історичу.

Вчений-історик

Колективізація викликала опір селянства. В Україні прокотилися анти колгоспні й антирадянські виступи. Загальна кількість їх становила в 1930 р. майже 40 тисяч чоловік. Виступи були жорстоко подавлені владою. Поставлене в безвихідь селянство почало продавати або забивати худобу, псувати реманент.

Продовжувався терор проти заможних селян, особливо в перші місяці 1930р. так на 1 червня було розкуркулені 30 тисяч селянських господарств, що становило 1,8 % їхньої загальної кількості.

Публіцист

Побутує міф про відсутність спротиву українських селян більшовицьким грабіжникам напередодні та під час Голодомору. Але навіть в ті страшні часи тисячі українців боролися, зокрема зі зброєю в руках, відстоювали своє право на свободу та життя

Українські селянські повстання 1930-1932 років поставили під загрозу реалізацію планів Сталіна. Режим боявся, що український спротив призведе до його падіння: адже у першому півріччі 1932 року 56% протестних виступів у СРСР припадали на Україну. Тому диктатор завдав страшного удару у відповідь, яким став штучно організований голод. *Згадуючи мільйони жертв цього страшного злочину, слід особливо пом'янути тих, хто до останнього чинив спротив. Завдяки кожному із цих людей, нас не знищили як народ у 33-му. А пам'ять про них робить нас непереможними сьогодні.*

Нагадаємо, що центром опору більшовицькій політиці колективізації та форсованої індустріалізації стало українське село. У 1930 році в Україні відбулось понад 4 тис. масових протестних виступів, у яких взяли участь, за оцінками дослідників, біля 1,2 млн. осіб. За перші 7 місяців 1932 року органи ГПУ (главное политическое управление) зафіксували в УРСР понад 900 виступів, що становило 56 % усіх антивладних виступів в СРСР. Тоді ж з

колгоспів в Україні вийшли 41 200 селянських господарств, біля 500 сільських рад відмовлялись приймати нереальні плани хлібозаготівель.

Голодуючі селяни нападали на зерносховища, де зберігалось відібране у них зерно, саботували роботу колгоспів, а з посиленням свавілля та викликаного ним голоду, взялися за зброю: у 1932 році зафіксовано понад 1000 актів збройного спротиву режиму.

Цей стихійний спротив і став основою звинувачень у підготовці на весну 1933 року повстання в Україні, які були використані окупаційною владою як виправдання вбивства голодом.

Комуністичний режим розглядав українську культурну еліту та економічно незалежне і національно свідоме селянство як реальну загрозу свого існування. Тому від самих початків становлення радянської влади спрямовував проти них спеціальну репресивну політику.

Перехід наприкінці 1920-их років до форсованої індустріалізації та суцільної колективізації викликав невдоволення населення в різних регіонах СРСР. **Найбільш активний спротив проявився в Україні, що мала досвід власної державності у 1917–1921 рр.** Центром опору більшовицькій політиці стало українське село.

У 1930 році в Україні відбулось понад 4 тис. масових протестних виступів у яких взяли участь за оцінками дослідників біля 1,2 млн. осіб. Виступи були стихійними та розрізненими, їх порівняно швидко придушували добре озброєні і підготовлені війська, але масштаб опору змусив призупинити колективізацію.

Хлібозаготівельна кампанія 1931 року та голод, який охопив Україну весною 1932 року, загострив антикомуністичні настрої в українському суспільстві. За перші 7 місяців 1932 року органи ГПУ (главное политическое управление) зафіксували в УРСР понад 900 масових протестних виступів, **що становило понад 56 % усіх антивладних виступів в СРСР за цей час.** У першій половині 1932 р. з колгоспів в Україні вийшли **41 200 селянських господарств.** Незважаючи на тиск партійних і державних органів, біля 500 сільських рад в Україні відмовлялись приймати нереальні плани хлібозаготівель.

І в 1932, і в 1933 роках у різних регіонах України режим змушений був придушувати масові виступи – «волинки» – які ставали відчайдушними спробами доведених до межі голоду українських селян не стільки відстояти свої права, як просто вижити. Голодуючі селяни опиралися вивезенню хліба в рахунок заготівель, нападали на зерносховища, комори спиртзаводів чи винокурень, де зберігалось, часто просто під відкритим небом, відібране у

селян зерно. Водночас, серед колгоспного селянства у 1932 році набув поширення такий метод протесту як невихід на роботу. В обстежених ГПУ 150 колгоспах, де відбувалися виходи з колективів, не виходило на роботу від 30 до 70 % колгоспників.

З посиленням хлібозаготівельного свавілля та викликаного ним голоду, почастишали терористичні акти, вчинені селянами. За оцінками дослідників, у 1932 р. в українському селі було здійснено понад 1000 актів збройного спротиву режиму.

Цей стихійний спротив і став основою звинувачень в наявній антикомуністичного підпілля і підготовки на весну 1933 року повстання в Україні, які були використані окупаційною владою як виправдання вбивства голодом.

Врешті вияви збройного чи мирного протесту селян було придушено жорстокою репресивною машиною. Організований комуністичним режимом Голодомор став геноцидом, що завдав непоправних втрат українському народу, наслідки яких відчутні до сьогодні.

Учень

Куркульські господарства, що підлягали ліквідації, поділилися на три категорії. До першої віднесли учасників і організаторів антирадянських виступів і терористичних актів. Вони мали бути ізольовані у тюрмах або концтаборах.

Учень

До другої категорії належали ті, хто чинив менш активний опір владі. Їх разом із сім'ями виселяли в північні райони країни.

До третьої групи відносили селян, які не чинили опору. Їм надавали урізані земельні ділянки за межами колгоспних масивів. З 1928 по 1931 рр. В Україні зникло 352 тисячі господарств.

Юрист

Всього в Україні за роки колективізації примусово позбавлені власності (експропріація) близько 200 тисяч селянських господарств. Разом з усіма членами становила приблизно 1,2 – 1,4 млн. чоловік.

Понад половину з них, близько 860 тисяч чоловік, виселили на північ і до Сибіру. відео2 як вбити 4млн. українців

Вчитель

Зараз ми з вами бачимо плакат. (на мультимедійному екрані) і даємо відповіді на запитання.

- До якого періоду належить зображене та з якими подіями пов'язане?
- Які поняття теми, що вже сьогодні ми чули, можна проілюструвати за допомогою плаката?

Незалежний експерт

До голоду держава сама штовхала село, яке відмовлялося прийняти колгоспну систему від початку колективізації. Протягом січня – листопада 1930 року в Україні було заготовлено 400 млн. пудів хліба. За такий же період 1931 року державні заготівлі становили 380 млн. пудів. Але це цифра була досягнута шляхом знекровлення села. (слайди на екрані)

Фізично ослаблене селянство не могло ефективно провести весняну посівну компанію 1932 року. Ускладнювали ситуацію і безгосподарність у колгоспах, повна незацікавленість селян в ефективній, продуктивній роботі в них. На 20 травня 1932 року у республіці було засіяно трохи більше половини запланованих площ. У багатьох селян у 1931 році вилучили все зерно, в тому числі посівний фонд. Узимку 1931-32 рр. голод вже стукав до селянських хат України.

Учень

. Внаслідок неякісної обробки просяних культур частина посівів загинула. Врожай 1932 року лише на 12% був менший від середнього врожаю за 1926 – 1930 роки і міг би забезпечити населення України мінімум продовольства.

Вчений-історик

Наближення катастрофи відчувалося вже в середині 1932 року. Саме в цей період на полях почали з'являтися селяни (переважно жінки), яким нічим було годувати дітей. Вони ножицями зрізали колоски на тих полях, де ще рік-два тому працювали як повноправні господарі. Чиновники називали їх «перукарами». Це явище починає набирати масового характеру. Реакція «батька колгоспників» була блискавичною.

Документолог

7 серпня 1932 року Сталін видає закон, написаний власноруч про охорону соціалістичної власності. У грудні 1932 року в СРСР була запроваджена система внутрішніх паспортів, але тільки для населення міст і новобудов. Селяни своїм безпаспортним статусом примусово прив'язувалися до землі, ставали державними кріпаками.

Відео «Закон про п'ять колосків»

Бозю!
Що там у тебе в руці?!
Дай мені, Бозю, хоч соломинку...
Щоб не втонути в Голодній Ріці.
Бачиш, мій Бозю, я ще - дитинка.
Таж підрости хоч би трохи бодай.
Світу не бачив ще білого, Бозю.
Я - пташенятко, прибите в дорозі.
Хоч би одненьку пір'їночку дай.
Тато і мама - холодні мерці.
Бозю, зроби, щоби їсти не хтілось!
Холодно, Бозю.
Сніг дуже білий
Бозю, що там у тебе в руці!..

Юрист

Тоді ж у грудні 1932 року починає широко практикуватися ганебний захід абсолютного терору – «чорні дошки». Неблагонадійні населенні пункти, які злісно саботують хлібозаготівлі, заносились до чорних списків. Фактично це списки сіл, які були приречені на знищення. В цих селах конфісковували продовольчі й посівні фонди, припинялося постачання до них товарів. На місцевих керівників і колгоспників обрушувалися репресії.

Учень

У 1932 році в Україні повністю вичерпалися запаси хліба, зерна. Деякі партійно-державні чиновники, розуміючи трагізм ситуації, закликали владу зменшити розміри хлібозаготівель в Україні.

Учень

У жовтні 1932 року в Україну приїхала надзвичайна комісія на чолі з В.Молотовим, яка розгорнула кампанію масового вилучення зерна. Зруйноване сталінським експериментом українське селянство змогло дати державі 89,5 млн. пудів збіжжя (протягом листопада 1932 – січня 1933 рр.) замість запланованих 131 млн. пудів. Ця цифра далася ціною життя мільйонів українців.

Прес-секретар

На конференції присутня журналіст британської газети «Таймс»

Учениця готує повідомлення на англійській мові. На конференції присутній перекладач.

Good afternoon to everyone! Good afternoon participants of the conference! My name is Tina Browns and I am a reporter at a famous British newspaper ***The Times***. Thank you for inviting me to take part in your meeting! For five years I was researching the chain of horrible events during the Holodomor in Ukraine and I want to share them with you.

Firstly, it worth mentioning, that Holodomor was really a crime against Ukrainians- Genocide of the nation. Stalin, Kosior, Molotov, Kahanovych , Postyshev and their followers are guilty in this terrible act of Genocide.

Due to our researches, in 1929 many Ukrainian farmers, known for their independence, still refuse to join the collective farms. There were a lot of rebellions in the villages against the collectivization policy in Ukraine. So, Stalin introduces a policy of "class warfare" in the countryside. Eventually anyone who resists collectivization was considered a kurkul.

Then the Soviet government sharply increases Ukraine's production grain and potatoes procurements quotas. Due to the facts, all these 343 000 tons of grain were exported abroad- for example, in Egypt, Greece, France, Italy and even Germany. Starvation becomes widespread. As I have found out, in the summer of 1932, a decree was implemented that calls for the arrest or execution of any person – even a child - found taking as little as a few stalks of wheat or any possible food item from the fields where he worked.

By June 1933, at the height of the famine, people in Ukraine are dying at the rate of 30,000 a day, nearly a third of them are children under 10. Between 1932-1934, approximately 4 million deaths are attributed to starvation within the borders of Ukraine.

There were nearly 7 million deaths of Ukrainians during the Holodomor. Famine also caused very serious results in social, cultural, political and psychological life of Ukrainians. Cynical murders of Bolsheviks terrified people greatly.

As I know, on November 28th 2006, the Verkhovna Rada passed a decree defining the Holodomor as a deliberate Act of Genocide. We must remember our past. I would like to add that Ukraine is on her way for the best future now. Thank you for your attention.

« Доброго дня кожному! Доброго дня всім учасникам конференції! Мене звати Тіна Браунс і я репортер британської газети Таймс. Дякую за запрошення прийняти участь у конференції. Уже п'ять років я досліджую ті жахливі події, і хотіла б поділитись з Вами шокуючими фактами, що відбувались в Україні під час Голодомору-геноциду українців .

Перш за все варто зазначити, що Голодомор був справді злочином проти українського народу-геноцидом. Сталін, Молотов ,Косіор, Каганович, Постишев та їхні послідовники були винуватцями Голодомору, цьому навіть є історичне та юридичне підтвердження.

У 1929 багато українських (незалежних ні від кого) фермерів, все ще відмовляються приєднуватися до колгоспів. В Україні розпочались масові повстання селян проти колективізації. І тому, Сталін вводить політику "війни класів" в сільській місцевості, щоб зламати опір колективізації. Успішні фермери клеймуються класовим ворогом –антирадянськими елементами, і, як результат, будь-кого, хто чинив опір колективізації, теж вважали куркулем.

Тоді радянський уряд різко збільшує квоти на виробництво та заготівлі зерна і картоплі для України. Голодування набуває масовості. 343 тисяч тонн зерна було експортовано закордон: в Грецію, Італію, Францію, Єгипет та Німеччину: лише впродовж серпня-вересня 1932 року з двох українських портів Херсона та Миколаєва на експорт було вивезено 343 тисячі тонн зерна, детальніші дані Ви могли побачити на графіках в моєму відеосюжеті. Влітку 1932 року було прийнято закон , який закликав до

арешту або страти будь-якої людини (чи дитини), що взяла собі всього лиш декілька колосків пшениці з місця роботи .

В червні 1933 року від голоду помирали близько 30 000 українців кожного дня. Третина з них- діти до 10-ти років.

Наслідком Голодомору 1932-1933 років для України стала смерть щонайменше 7 мільйонів людей . Окрім того, голод спричинив суттєві наслідки в економічній, соціальній, культурній та психологічній сферах: внаслідок Голодомору , селяни втратили психологічну мотивацію до якісної та ефективної праці. Цинічне та безкарне вбивство більшовицьким режимом мільйонів невинних людей залякало селян.

Мені відомо, що 28-го листопада 2006 року Верховна Рада прийняла закон , який визнав Голодомор як Геноцид українців; цей день також вважається днем пам'яті всіх українців, заморених голодом. Ми маємо пам'ятати минуле. Вважаю, що Україна зараз перебуває на шляху до кращого майбутнього. Дякую всім за увагу.»

Відео про голод англійською мовою

(Учні зачитують архівні спогади очевидців голодомору)

Учень

Гонтар Антоніна Василівна (дівооче прізвище Мельник). Проживала в селі Чорна – Кам'янка Букського району (нині Маньківський) Київської області (нині Черкаської) в період 1932-1933 років. На той час у сім'ї було четверо дітей. Мені було 5 років. Без сліз не можна згадувати. Їли листя з вишень, траву-дерезу, кульбабу її корінь сушили, перетирали і мама пекла коржики з них. Лопухи, лобода, кропива, свиріпа – це на той час «дорогий бур'ян», відшукати по селу було важко, все виривалося. Ми були пухли від голоду. Нас підбирали по селу бели до майдану (дитячий садок) і давали 100 гр. хліба.

Учень

Крижанівська Ніна Дмитрівна (дівоче Кочубей). Час був важкий нас було п'ятеро у батьків. До колгоспів жили добре. Почали створювати колгоспи батько став куркулем, бо у нас була коняка, корова, та п'ятеро овець. Їли все липову кору обдирали, сушили, макогоном в макітрі терли і мати пекла оладки.

Учень

Бистранівська Ганна Петрівна. с. Свинарка. Голодували люди в селі, їсти не було що. Я з однолітками ходила до ставка рвали траву зелену, яку можна було їсти. Збирали комахи, червоні такі «солдатики», так ми їх діти називали, і їли.

Відео пісня «Голодомор» К.Гільченко

Вчений-історик

Офіційна влада замовчувала про голод. Сталін вважав, що голодомор вигадане явище, це казка, яку розповідають закляті вороги радянської влади. Сталін у січні 1933 року змінює партійне керівництво Харківського і Дніпропетровського обкомів КП(б). руками відданих більшовиків П.Постишева, С.Косіора, П.Каганович накрили Україну крилами голоду.

Журналіст

У чому неординарність цього явища на вашу думку?

Вчений-історик

Неординарність і феноменальність в тому, що голодомор 1932-33рр. не був викликаний стихійними лихами, не мав природного походження. Він був штучно організований радянською державою, її керівництвом в особі Сталіна.

Вчитель

Вислухавши виступаючих, зробимо висновок, що внаслідок злочинної політики Сталіна та його однодумців, яка позбавила народ всього їстівного зерна, картоплі, буряків, продовольчих запасів, прирікало народ на загибель.

Відео «Молитва»

Прес-секретар

Переходимо до остатнього питання нашої конференції:

- наслідки трагедії.
 - демографічні втрати.

- геноцид

Учень

Голодомор 1932-33рр. спричинив величезну смертність населення, дітей та стариків. Селяни змушені були їсти собак, котів, шурів, трупи коней, листя й кору дерев. Траплялися численні випадки канібалізму. Села обезлюділи. Живі не мали сил ховати померлих.

Учень

У деяких населених пунктах над сільрадами вивішували чорні прапори. Це означало, що жителів тут уже немає. А в цей час на залізничних станціях, у елеваторах під охороною міліції зберігалися тисячі пудів хліба.

Вчений-історик

Те, що відбувалося в Україні в 1933 році ніде не відображене в документах офіційних установ. Сталін наказав відноситися до голоду, як до неіснуючого явища. Ще й досі історики і демографи сперечаються, щодо кількості жертв голодомору, називають різні дані від 3 до 10 мільйонів жертв.

Демограф

Враховуючи матеріали перепису населення 1937 року, втрати населення внаслідок повного фізичного виснаження, тифу, кишково-шлункових отруєнь, канібалізму, репресій, самогубства на ґрунті розладу психіки становило на теренах України близько 7 млн. осіб. Коли ми говоримо про Голодомор, маємо на увазі період з квітня 1932 по листопад 1933 років. Саме ці 17 місяців, а це приблизно 500 днів, в Україні загинули мільйони людей. Пік Голодомору прийшов на весну 1933 року. В Україні тоді від голоду вмирало 17 людей щохвилини, 1000 – щогодини, майже 25 тисяч щодня.

Найбільше постраждали від голоду Харківська і Київська області (теперішні Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Київська, Житомирська). На них припадає 52,8% загиблих. Смертність населення тут перевищувала середній рівень у 8-9 разів. У Вінницький, Одеській, Дніпропетровській рівень смертності був вищий у 5-6 разів. На Донбасі – у 3-4 рази. Фактично голод охопив весь Центр, Південь, Північ та Схід сучасної України.

Дослідники називають різні цифри загиблих під час голодомору – 3, 5, 7, 9, та 10 млн.

В будь-якому випадку, мова йде про мільйони безневинних жертв.

Вчитель

Заслухавши попередніх доповідачів ми можемо чітко стверджувати, що всі жахливі факти голодомору, які ми розглядали підтверджують, що в Україні в 1932-33 рр. відбувся акт геноциду проти власного народу. Що таке геноцид?

Юрист

Поняття «геноцид» було введено у міжнародне правове поле лише ухваленою 11 грудня 1946 року резолюцією 96(1) Генеральної Асамблеї ООН, яка визначила: «Згідно з нормами міжнародного права, геноцид є злочином, який засуджує цивілізований світ і за здійснення якого головні винуватці мають бути піддані покаранню.

9 грудня 1948 року Генеральна Асамблея ООН одногolosно прийняла «Конвенцію про попередження злочину геноциду, незалежно від того, чи здійснюється він у мирний або воєнний час, є злочином, який порушує норми міжнародного права, і проти якого вони зобов'язуються вживати заходи попередження і карати за його здійснення». Стаття II конвенції дає визначення геноциду. «Дії, здійснювані з наміром знищити повністю або частково будь-яку національну, расову або релігійну групу, як таку.»

Демограф

За підрахунками французьких демографів внаслідок Голодомору в Україні не народився мільйон дітей. Влада віддала спеціальне розпорядження РАГСам не реєструвати смерть дітей віком до одного року. Оскільки в цей період помирали переважно діти й молодь, середня тривалість життя українців у 1933 році становила 7,3 роки у чоловіків і 10,9 років у жінок. За всю історію людства подібних показників ніде не зафіксовано.

Вчений-історик

Завдяки зусиллям української діаспори Комісія конгресу США на чолі з Дж. Мейсом у 1986 році назвала Голодомор 1932-33 рр. в Україні геноцидом.

Юрист

Станом на сьогодні, акт геноциду українського народу, Голодомор 1932-33 рр., визнали парламенти Австралії, Грузії, Естонії, Еквадору, Канади, Литви, Парагваю, Перу, Польщі, США, Угорщини.

Документами про визнання Голодомору прийняли окремі регіональні та муніципальні органи зокрема Законодавча асамблея штату Парана (Бразилія),

Парламент Каталонії (Іспанія) та депутати провінції Чако та Місьонес (Аргентина).

Учень

В Україні запроваджено щорічне відзначення Дня пам'яті жертв голодоморів і політичних репресій (остання субота листопада). 28 листопада 2006 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про Голодомор 1932-33 рр. в Україні», яким визначили трагічні події 30-х років в Україні геноцидом українського народу.

Прес-секретар

Ми розглянули всі заплановані питання сьогоднішньої конференції. Зробимо висновки та приймемо рішення.

Вчитель

В ході конференції було розглянуто проблемні питань, які розкривають причини та наслідки голодомору. Тоталітарний сталінський режим свідомо спланував і здійснив проти українського народу терор голодом. Запишемо в зошитах основні тези конференції (на слайді)

Голодомор – політика влади, спрямована на створення штучного голоду.

Причини голодомору:

- необхідність знищення українського селянства, як свідомої національної верстви, яка загрожувала імперським прагненням Москви;
- непосильні для селян хлібозаготівлі, конфіскація владою продовольчих запасів, надмірний хлібний експорт;
- небажання колгоспників працювати в громадському господарстві;
- економічні прорахунки, спроба здійснити соціалістичне будівництво воєнно-комуністичними методами.

Наслідки голодомору:

- завершення колективізації, утвердження колгоспної системи, розорення селян;
- масові жертви (за різними оцінками від 2,5 млн. до 8 млн. осіб), підриг генофонду української нації;
- придушення опору українських селян;
- переселення селян з Росії в Україну (Донецька, Дніпропетровська, Харківська, Одеська області);

Голодомор - це помста за нашу свободу.

Прес-секретар

Кожен громадянин і кожна українська сім'я повинна схилити голову перед пам'яттю невинно загиблих. Це потрібно для нас, нинішніх і прийдешніх поколінь. На підставі визначення геноциду, як злочину проти людськості, прийнятого Конвенцією ООН від 9 грудня 1948 року за ініціативою Президента України, Верховна Рада України прийняла 28 листопада 2006 року закон «Про голодомор 1932-33рр. в Україні», яким голодомор визнано геноцидом українського народу.

Конференція приймає рішення:

- Голодомор був добре спланованим актом боротьби з українським селянством.
- Приборкання українського села, як оплоту українського національного духу.
- Голод поселив в душах страх і покору, відчуття безсилля, невпевненості, примушувати забувати, що вони українці.
- Голодомор був помстою сталінського режиму за нашу свободу.

Щоб відродитися, як нація, і сьогодні ми мусимо покаятися і пам'ятати страшні роки Голодомору 1932-33рр.

Вірш «Полум'я скорботи»

Полум'я скорботи

Наталка Тривайло

На підвіконні палахтять
Скорботи полум'я священне –
То свічка пам'яті горить
За всіх безвинно убієнних.
Мій розум навіть не збагне
Страшної люті сталінізму,
Що катував своїх людей,
Це ще жахливіше фашизму!

Моя бабуся, сирота,
Мені колись розповідала,
Як батька з матір'ю вона
В свої шість років поховала:
„Забрали з хати геть усе,
Зернину кожную вигрібали...
І на морозі крижанім
Водою ньеньку обливали.
Вона зізнатись не могла,
Де порятунок заховала –
Торбинку з житом і вівсом

Для діток в землю закопала.
Щоб доньки вижити змогли
У рік страшний голодомору,
Щоб рід нащадкам зберегли,
Щоб підвелись з колін угору.
І батька Голод перемиг ...
Зелених зерен дочекався,
Він їсти їх заборонив,
А сам не витримав, зірвався.
Він був щасливий у ту мить,
Коли жував зерно зубами...
Але кишечник так болить –
Він розривається шматками.
Останні ласощі свої
Сльозами рясно поливає,
І на очах своїх дітей
У страшних муках помирає.”
Та залишилося дитя –
Дівча сиріткою назвали,
Мою бабусю все життя
Повсюди кривдили й штурхали.
Немає рідного села,
Немає жодної хатини,
Тепер там зорані поля,
Що кормлять Голоду могили.
Моя бабуся вже пішла
За обрій сонце зустрічати,
Вона інакше не могла
Свою матусю обійняти.
Прошу, у серці запаліть
Скорботи полум'я священне
Та крізь століття пронесіть
Сльозу безвинно убієнних!

Вчитель

Відео « Свіча »

Прес-секретар

Прошу всіх присутніх пом'янути невинно убієнних в голодні 1932-1933-ті роки хвилиною мовчання.

Вчитель говорить слова на фоні музики М.Скорика «Свіча»

Сьогодні ми маємо для себе зрозуміти, що найбільша наша цінність, це єдина цілісна незалежна власна держава. Ми великий народ. Трагічне минуле, сьогоденні негаразди повинні нас загартувати, дати силу, волю, мудрість для зміцнення, як великої нації на власній землі.

Ми дякуємо всім присутнім за плідну роботу.

Вчитель оцінює підготовку учнів, виставляє відповідні бали.

Домашнє завдання

Вчитель пропонує учням опрацювати відповідний матеріал в підручниках та написати журналістський репортаж з залу засідання прес-конференції «Голодомор 1932-33 рр. очима сучасника».